

Pana nu demult, istoria era plina de povești cu regi, printi si printese care au întors spatele lumii pentru a fi mai aproape de Dumnezeu. Nu sunt prinse neaparat in manuale, deoarece acestea se ocupa de dialectica progresului. Nu sunt nici cele mai atragatoare pentru gustul contemporan deoarece tulbura conventiile si prejudecatile noastre materialiste. Si totusi recurenta lor spune ceva. Rusia, de pilda, numara, intre secolele X si XVII, aproape 30 de sfinte cu sange albastru prin vene, iar majoritatea lor au urcat pe scara raiului prin manastire. Situatia nu a stat foarte diferit in mediul catolic.

Calugaria reprezenta o optiune de viata (eterna) cel putin la fel de onorabila ca un destin august. Daca nu mai mult. Este o „cale regala”, cu dificultati inerente razboiului nevazut si multe alte probleme provenind din contextul social, ceea ce face aceste alegeri sa fie si mai eroice, privite retrospectiv.

Mariajul dintre monarhie si monahism nu s-a stins odata cu triumful gloatelor democratice si al pozitivismului stiintific. In pofida inselarilor oculte de care a avut parte - si ce exemplu mai potrivit ar fi aici decat pretuirea acordata lui Rasputin de sfinta familie a tarului Nicolae al II-lea - aristocrazia europeana a continuat si in secolul trecut sa furnizeze manastirilor ortodoxe un

numar relevant de ostasi ai Domnului.

Istoriile acestor monahi si monahii nu sunt povesti de succes, in sensul obisnuit al termenului, dar contin ceva care poate fi cu greu explicat prin recursul la categoriile lumesti de interpretare.

Viata [Marii Ducese Elisabeta Feodorovna](#) , de pilda, nu prevestea nimic eroic in datele ei primare. Nascuta in familia Marelui Duce Ludovic al IV-lea de Hesse Darmstadt, tanara printesa se intrudea direct cu principalele case regale ale Europei, regina Victoria a Marii Britanii fiindu-i bunica. Etica protestanta si biografia o asezau pe drumul relativ comod al unei casnicii reusite cu un vlastar de vita regala, in atmosfera lipsita de griji a Belle Epoque. Ceea ce s-a si intamplat prin casatoria cu Marele Duce Serghei, fiul tarului asasinat Alexandru al II-lea, si mutarea in Rusia.

Insa lucrurile aveau sa ia o intorsatura tragica pentru viitoarea mucenica. Terorismul anarhic si pasiunea revolutionara pusesera stapanire pe mintile studentilor si intelectualilor rusi, iar de aici pana la actiunea politica radicala nu mai ramanea decat un pas. In acest climat, singura raza de lumina pentru Marea Ducesa a constituit-o convertirea entuziasta la ortodoxie, spre a marea suparare a familiei ei, devotata protestantismului luteran.

Sirul nenorocirilor a debutat in 1905, cand sotul Elisabetei a fost pulverizat in strada cu o bomba aruncata de un student anarhist. Ducesa indurerata a gasit puterea de a incerca convertirea asasinului si chiar i-a promis ca ii va obtine de la tar gratierea daca se va cai pentru fapta lui, insa eforturile i-au fost in zadar. Dezarmata de degradingolada politica, coplecita de durere, dar tot mai convinsa de puterea ortodoxiei de a transforma vietile oamenilor, Marea Ducesa si-a impartit averea si s-a dedicat tot mai febril misiunilor crestinesti, care au culminat cu infiintarea Manastirii „Sfintele Marta si Maria”, unde se va calugari si va deveni stareta in anul 1910.

Hoardele comuniste instalate la putere in toamna lui 1917 aveau insa o obsesie: dizolvarea fizica a monarhiei si a ortodoxiei. Daca ignoram familia regala, nimeni nu corespunea mai bine profilului cautat de bolsevici decat maica Elisabeta. Astfel, in 1918, impreuna cu o ucenica devotata, Marea Ducesa a fost ridicata din curtea manastirii pe care o pastorea si transportata sub paza la Ekaterinburg, unde i s-a interzis sa vorbeasca cu sora sa, tarina, aflata in casa Ipatiev. Ulterior, la sfarsitul lui mai, alaturi de alti membri inalti ai aristocratiei ruse, ducesa a fost dusa la Alopaievsk. Aici s-a bucurat de o relativa libertate pana la mijlocul verii cand, intr-o noapte, comunistii au decis sa aplice solutia finala. Detinutii au fost mutati in apropierea unei mine adanci de 60 de metri, in care au fost aruncati de vii. Pentru a se asigura ca nu vor exista

Calugarite regale

Scris de Ninel Ganea

Miercuri, 13 Noiembrie 2013 20:46

supravietuitori, calaii au aruncat si cateva grenade, iar apoi au facut un foc deasupra haului. Maica Elisabeta si printul Ivan au supravietuit saltului in gol, aterizand pe o bucata de pamant suspendata la 16 metri. Moartea in mina le-a fost lenta si crunta, dar inainte de a trece la cele vesnice starea a mai gasit puterea sa-i oblojeasca ranile printului si sa inalte cantari de rugaciune. In 1981, Marea Ducesa a fost canonizata de Biserica Rusa din Exil, iar in 1992, la randul ei, Biserica Rusa i-a consemnat sfintenia.

La 10 ani de la acest eveniment, [printul Charles](#), stranepot al martirei ruse, a organizat, la Palatul Windsor, un concert de muzica religioasa in memoria staretei, cu scopul de a strage fonduri pentru Manastirea „Sfintele Marta si Maria”. Principalul moment al serii a fost o piesa compusa special pentru aceasta ocazie de Sir John Tavener, un alt convertit celebru la ortodoxie.

Intre timp, simpatia printului Charles pentru crestianismul răsăritean a devenit notorie prin vizitele frecvente la Sfântul Munte si sprijinul financiar acordat manastirilor, ceea ce i-a facut pe unii jurnalisti sa se intrebe daca nu cumva printul s-a convertit sau se pregateste sa o faca.

Conexiunile sale cu ortodoxia provin in primul rand din familie, unde o ascendenta ortodoxa nu trebuie subestimata. Bunica sa, pe linie paterna, a fost printesa Alice de Battenberg, o devotata ortodoxa, care a trait practic o buna parte din viata ca o calugarita si care a intemeiat un asezamant monahal spre amintirea maicii Elisabeta, care ii era matusa. Printesa Alice a dorit in mod special sa fie inmormantata la Ierusalim, pe Muntele Maslinilor, acolo unde odihneste si Marea Ducesa a Rusiei. Dorinta i-a fost indeplinita in 1988, desi fiica sa s-a impotrivit spunand ca e prea departe pentru a-i vizita mormantul, ceea ce i-a prilejuit printesei o poanta specific britanica „Prostii, transportul public e excelent acolo”.

Calugarite regale

Scris de Ninel Ganea

Miercuri, 13 Noiembrie 2013 20:46

Figura Sfintei Elisabeta Feodorovna s-a rasfrant indirect si asupra printesei Ileana de Romania, o alta calugarita princiara a secolului XX. Mama sa, Regina Maria, era o admiratoare declarata a varei sale primare, despre a carei frumuseti si delicatete spunea ca sunt ireale. Si chiar daca prea putin din curatenia Marii Ducese s-a transmis Reginei noastre, nu este exclusa o inaurire peste timp asupra printesei Ileana, cea care isi va dedica ultimii 30 de ani din viata calugariei.

Transformarea printesei Ileana in Maica Alexandra a survenit gradual, desi acest proces a cunoscut o dinamizare odata cu tribulatiile personale de dupa 1945. Exilata de comunistii din Romania, printesa Ileana se va stabili in final in SUA, unde isi va castiga existenta tinand conferinte pe teme precum „Comunism si crestianism”.

Apoi, din surse proprii, printesa Ileana a inceput, pe la mijlocul anilor '60, sa cumpere teren in Pennsylvania pentru constructia unei manastiri ortodoxe, care avea sa fie sfintita in anul 1968. Cu doar un an inainte printesa era tinsa in monahism sub numele de Maica Alexandra, fiind a treia urmasa a reginei Victoria care a devenit stareta. Manastirea intemeiata de printesa a fost prima manastire ortodoxa de limba engleza din Statele Unite.

Ceea ce uneste cele trei povestiri schitate mai sus, pe langa evidenta legatura de rudenie si, in cazul a doua eroine, convertirea la ortodoxie dintr-o cultura protestanta, este si prezenta terifianta a totalitarismului in vietile lor personale. Comunistii au omorat-o pe Marea Ducesa, au exilat-o pe Printesa Ileana, in timp ce printesa Alice si-a pus viata in pericol ascunzand evrei in propria casa din Atena in timpul ocupatiei naziste. Curajul si credinta acestor calugarite regale reprezinta un model firesc pentru elitele naturale si submineaza teoriile comode despre decadenta aristocratica sau inadecvarea ortodoxa la modernitate.

Calugarite regale

Scris de Ninel Ganea

Miercuri, 13 Noiembrie 2013 20:46
